

СИРІТСТВО ЯК ВИКЛИК ПЕРЕД СУЧАСНОЮ ЦЕРКВОЮ В УКРАЇНІ

У статті проведено аналіз сирітства, як частини прокляття, що прийшло на наш народ, та висвітлено роль Церкви у проведенні просвітницької і практичної роботи спрямованої на викорінення цього явища в суспільстві. Особливу увагу автор звертає на той факт, що для зацікавлення людей потрібно бути обізнаним в усіх сферах життя. Єдина ідея – допомогти ближньому – є консолідуючим чинником у діяльності церков.

Ключові слова: сирітство, Церква, сім'я, держава, шлюб, релігійні традиції, виховання, суспільство, діти-сироти, соціальна робота, опікунство.

Актуальність проблеми. На сьогодні в Україні фіксуємо зростання кількості дітей-сиріт. Це зумовлено цілим рядом обставин, серед яких вагомими можна назвати такі: соціальні потрясіння, міжнаціональні конфлікти, зростання кількості біженців; різке погіршення матеріального становища населення, його соціально-економічне розшарування; падіння моральних засад сім'ї, зниження стабільності шлюбу, зростання позашлюбної народжуваності; стрімка урбанізація сучасного суспільства; ослаблення релігійних традицій; алкоголізація і наркоманія; кризовий стан системи освіти і виховання. Критичний стан проблеми зумовив появу цілого ряду досліджень присвячених цій проблемі.

Ступінь розробки проблеми. Серед вагомих праць у галузі вивчення сирітства як соціального феномену доцільно назвати роботи М.Галагузової, А.Капської, Л.Завадської, С.Грищенко, О.Пенішкевич, І.Братусь, І.Дементьєва, І.Дубровіна, І.Зверєвої, Н.Комарова, Л.Кривачук, Г.Лактіонової, В.Оржеховської, В.Смирнова, П.Селяніна, О.Терновець, С.Толстоухової, І.Шатилова, О.Яременка та інших. У дослідженнях акцентується увага на понятті «сирітство», його видах, формах, причинах, методах і формах роботи з різними категоріями дітей-сиріт. Але практично не розглядаються аспекти ролі Церкви і церковних організацій у подоланні сирітства, хоча історія переконує, що саме церква одна з перших соціальних інститутів, що опікується проблемами дітей-сиріт. Основними мотивами роботи у цьому напрямі є милосердя і благодійність. Починаючи від князів Київської Русі, які відкривали сиротинці, школи для дітей-сиріт, і до наших днів традиції такої роботи стали нормою соціального служіння. Досвід соціальної церковної опіки над дітьми-сиротами з часом отримав наукове підґрунтя і оформився як напрям соціальної роботи, але роль Церкви у процесах опіки над сиротами все ж залишається вирішальною. Тому церквам потрібно дбати про поповнення багату різних форм і методів роботи з сиротами, удосконалення матеріальної і наукової бази для такої роботи.

Мета нашої статті полягає в тому, щоб привернути увагу лідерів церков України до проблеми сирітства в нашій країні і допомогти кожній помісній Церкві побачити свою роль у її вирішенні.

Завдання:

- розкрити наукові підходи до поняття «сирітство», описати його види;
- проілюструвати труднощі, які виникають у сучасній науці під час роботи з дітьми сиротами;
- проілюструвати роль Церкви у розв'язанні проблем дітей-сиріт.

Основні результати. У науці сирітство розглядається як явище, що має біологічну і соціальну природу. Біологічні сироти – це діти, батьки яких померли, а соціальні сироти – це діти, які при живих батьках не відчувають з їх боку уваги і турботи [1, с.7]. При цьому друге поняття значно ширше за діапазоном охоплення, ніж перше. Адже до такої категорії відносять безпритульних і бездоглядних, так званих «дітей – вулиці», вихованців інтернатів і притулків, які через різні причини втекли з них і перебувають на вулиці, втекли з дому і

мандрують через проблему романтики і бажання подорожувати, через об'єктивні причини позбавлені батьківської опіки і перебувають під опікою матеріально неспроможних родичів, діти психічно хворих батьків [8, с.11].

Отже, соціальне сирітство – інтегральне явище, що відображає різні прояви соціального неблагополуччя особистості дитини незалежно від його першопричини, природи і ступеня прояву.

Окрім причин появи таких дітей, що породжує суспільство, виділяють причини появи цієї категорії, що зумовлені розвитком сучасної науки. Серед них: недосконалість системи виявлення функціонально неспроможних сімей; застарілі форми опіки та піклування, матеріальна неспроможність сім'ї утримувати дітей приводить до такої форми заробітчанства як жебрацтво, посилення серед асоціальних батьків економічної експлуатації дітей, жорсткі форми виховання дітей, загострення психологічної кризи між батьками і дітьми аж до втечі з дому, психологічна схильність дітей до бродяжництва, психічна хвороба дітей [10, с.15].

Разом з тим потрібно пам'ятати, що сучасна соціальна робота, керуючись Конвенцією ООН про права дитини, прагне все ж до залишення дитини на виховання у родині, закріплює за нею право на спілкування з батьками і родичами, право на захист, право на вибір прізвища, імені, по батькові. Якщо ж реалізація цих прав дитини є неможливою, тоді державні органи опіки роблять усе можливе, щоб дитина залишалася в середовищі, яке пов'язане з етнічною групою, місцевими звичаями і культурними традиціями [3; 9, с.27].

У кожній країні розвивається система альтернативних рішень, що стосуються виховання дитини у родині. До них треба віднести наступні варіанти: збереження дитини в рідній родині, повернення у родину, всиновлення всередині країни, всиновлення в іншій країні, передача на виховання в родину, передача у спеціальні навчально-виховні установи.

Сучасна наука розглядає два шляхи опіки над дітьми-сиротами: усиновлення чи передача під державну опіку (приймна сім'я, притулок, будинок дитини, дитячий будинок, школа-інтернат) [7, с.198]. Таким чином, дитина, що втратила рідних батьків через смерть здобуває названих батьків, які мають обов'язок опікуватися нею, а дитина, вилучена з рідної родини має за мету пристосуватися до нових умов життя, збагнути увесь трагізм свого існування, змиритися і прийняти нову ситуацію як реальне полегшення свого існування. Це на практиці відбувається рідко. Часто маленька людина не розуміє, чому вона має прийняти іншу ситуацію, чому інші люди стали її батьками, тобто вона знаходиться у кризовому стані і потребує часто значної допомоги психолога.

Разом з тим на державному рівні існує чимало проблем, що стосуються безпосередньо дітей-сиріт, які потрапили до державних форм опіки. Існуючі притулки практично переповнені, а матеріальні потреби дітей адміністрація дитячих закладів змушена вирішувати за рахунок спонсорських коштів, отримати які дуже непросто.

Є також проблеми із влаштуванням дітей після закінчення навчання. Дуже гостро постає питання отримання житла – на чергу дітей ставлять, а коли буде видане соціальне житло, ніхто відповісти не може. Проблема частково вирішена на період продовження навчання у професійно-технічних та вищих навчальних закладів – це означає передусім можливість отримати місце в гуртожитку, фінансову підтримку у вигляді стипендії, інші пільги, встановлені державою. Складніше тим дітям, які мають розпочати трудове життя відразу після закінчення школи. Забезпечення їх житлом та робочим місцем законодавчо визначено, однак реально ці гарантії практично не реалізуються. Випускники навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, забезпечуються за рахунок навчального закладу одягом і взуттям, а також одноразовою грошовою допомогою в розмірі двох прожиткових мінімумів. Нормативи забезпечення одягом і взуттям затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бажанням випускників навчальних закладів вони можуть отримати грошову компенсацію в розмірі, необхідному для придбання одягу та взуття. Грошовий еквівалент цієї виплати визначається відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум», на який дуже важко прожити. Тому визнаючи

провідну роль Церкви у душепастирстві і благодійності, неможливо заперечити її велику роль у наданні саме психологічної і матеріальної допомоги як дитині, так і батькам, що вже втратили рідну дитину чи тільки на порозі цієї втрати. Релігійний досвід мудро пояснює поняття сирітства як втрату духовності, егоїзм, черствість, втрату спілкування з Духом Святим. Церковне вчення розглядає сирітство як явище, яке є частиною прокляття, що лягає на землю, на народ за певні гріхи і провини. Підтвердження цьому читаємо в Слові Божому: «Діти його нехай будуть сиротами» (Пс.108:9) [11, с. 752] чи інше «Поставали ми сиротами: нема батька...» (Пл.Єр.5:3) [11, с.1025]. Хоча, за біблійними переказами, Ісус, коли мав зійти на небеса, чітко сказав учням: «Я не залишу вас сиротами», – маючи на увазі, що людина завжди буде потребувати помічника і поради. Таким помічником він визначив Святого Духа, який завжди буде з людьми, ось чому Дух Святий зійшов на землю і живе разом з тим, хто вірить у нього, тобто дотримується заповідей Божих.

Але трагедія особистості в тому, що вона часто переступає заповіді, відкидає Бога у своєму житті. Тому не знаходить відповіді на свої запитання у реальності. Не маючи глибоких стосунків з Духом Святим, не маючи тісного щоденного спілкування з Ним – людина втрачає зв'язок з Батьком, тобто Богом і залишається сиротою, при живому Батькові.

Основними рисами сирітства Церква називає: самотність, незахищеність, відсутність забезпечення, відсутність сім'ї, любові, відсутність батьківської руки, яка може направити та допомогти, відсутність материнського співчуття та ніжності.

Тобто це ті риси, які відчуває людина, що не може реалізувати себе у житті через власну пасивність, замкнутість, небажання спілкуватися, тобто людина у кризовому стані.

Отже, сирітство, з точки зору релігії, – це частина прокляття. Не сама людина, дитина-сирота є прокляттям, але явище сирітства є частиною прокляття. Втратити батька може будь-хто. Все людство втратило Батьківство в Раю, коли люди згрішили. Адже на самому початку була гармонія стосунків між людиною-творінням і її Творцем-Батьком. Лише коли Адам з Євою згрішили, вони втратили Батька. Ось звідки почалось це прокляття, з Едемського саду, тобто вже тоді люди осиротіли духовно, втратили зв'язок з Небесним Батьком.

Тому сьогодні на Церкві, як представнику Бога на землі, як на тих, хто має духовну владу, авторитет і доручення від Бога лежить відповідальність за те, щоб приносити дар зцілення в серця сиротам, як духовним, так і фізичним.

Сучасна церква, як і наука, розглядає три види сирітства: фізичне, духовне і соціальне. При цьому суть цих визначень повністю співпадає з існуючими підходами у світській науці. Фізичне сирітство ілюструє підхід до дитини, яка фізично втратила батьків. Тут все зрозуміло. Сталась біда... Проте такій дитині потрібна допомога. Духовне сирітство – стан дитини, яка живе в повноцінній сім'ї, у неї є тато і мама, проте вона залишається самотньою, живе в страху, невпевненості, без спілкування зі своїми батьками, без близьких стосунків з ними. Це і є духовне сирітство. Любомир Гузар – єпископ Української греко-католицької церкви на дні молитви за сиріт відмітив, що «сирітство – це не лише відсутність батьків, а відсутність любові і спілкування» [6]. Основними причинами духовного сирітства вважаємо: неусвідомлення батьками відповідальності, що лежить на них за виховання дітей. Існує статистика щодо кількості часу, який, в середньому, батьки приділяють спілкуванню зі своїми дітьми на тиждень, не формально, а ґрунтовно, вдумливо, свідомо. Виявилось, що тато приділяє для такого спілкування аж 15 хвилин, а мама – 45 хвилин. Насправді це дуже мало, адже за такий короткий час практично неможливо повністю зрозуміти усі дитячі проблеми, підказати зважене рішення, довести істину.

Третій вид сирітства, що розглядає Церква – соціальне сирітство – частково впливає з відсутності у батьків часу для своїх дітей чи простого бажання ними займатися. Діти з дистантних сімей найчастіше є вихованцями інтернатних закладів, діти з неповних сімей – жебракують, шукають для себе нових лідерів. Тобто це сироти при живих батьках.

За інформацією Уповноваженого Президента з прав дитини в середньому в Україні кожні 3 дні 250 дітей влаштовуються до закладів інституційного догляду, а кожна 35 дитина в Україні є вихованцем інтернатного закладу певного типу. Всього ж в Україні

функціонує 774 інтернатних закладів та установ соціального захисту дітей, в яких виховується близько 104 тис. дітей, при цьому із них лише близько 10 тис. – це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, у всіх інших є батьки [5].

Ця проблема неабияк хвилює вітчизняну і світову громадськість. «Замість того, щоб рстити здорових, розумних дітей у сім'ях, батьки віддають їх до інтернатів. Потрібно розуміти, що в інтернатних закладах діти не отримують тих соціальних навичок, які потрібні кожній людині для життя в соціумі. До того ж, після виходу із інтернату дитина не знаходить місця і в сім'ї, адже родинні стосунки вже розірвано. На фінансування інтернатів держава витрачає колосальні кошти, а краще було б їх направити на підтримку родини, забезпечити дитину необхідними послугами в межах громади та зробити все, щоб ця дитина залишалась в сім'ї», – наголосив Микола Кулеба [5].

У цих умовах зростає роль Церкви як опікуна не лише дітей, що вже залишилися без батьківської опіки, але й практично здорових родин, які часто не володіють методами виховання дитини і діють навмання, керуючись лише власним розумом.

Саме Церква має доносити до батьків біблійні сімейні цінності і формувати відповідальність батьків за своїх дітей. Пророче упереджувати появу сиріт, а в майбутньому – одиноких батьків, покинутих своїми дітьми. Слово Боже говорить, що «... приверне він серце батьків до синів, і серце синівське до їхніх батьків, щоб Я не прийшов, і не вразив цей Край прокляттям!» (Мал.4:6). [11, С. 1182]. Ось одне із важливих завдань Церкви.

Дослідження Альянсу «Україна без сиріт» і карти соціального сирітства переконує у тому, що війна на Сході України – це теж прокляття, яке прийшло, в тому числі, і через величезну кількість соціальних сиріт саме в Східних регіонах. Діяльність окремих директорів інтернатів ілюструє приклади неправильного ставлення до посадових обов'язків: бажаючи зберегти свої заклади, робочі місця і фінансування, вони займалися агітацією батьків до переміщення їх дітей у будинки-інтернати. Ось зараз, на жаль, ці соціальні сироти переходять у статус фізичних сиріт. Це явище можна було попередити через просвітницьку роботу Церкви, навчання батьків, як стати справжніми батьками, передачу батькам правил важливості виховання в сім'ї, незважаючи ні на які складні обставини життя Церква – це голос волаючого в пустелі Івана Хрестителя, який готує шлях для приходу Христа. Дуже важливо, щоб вона сьогодні могла дати відповідь на потребу суспільства, що зцілить душі людей, які є сиротами, або відчувають себе сиротами. Тим більше дати їм можливість зрозуміти, чому у них є це почуття самотності, повернути їх назад в Едем, пояснити, що у них розірвані стосунки з Богом, зі своїм Творцем і допомогти відновити їх.

Бог спонукає християн, піклуватись про вдову і сироту «Я не залишу вас сиротами» (Ів.14:18) [2, с. 171].

Якщо Бог це обіцяє, то і роль Церкви полягає в тому, щоб виявити духовні причини сирітства і викоринити їх, щоб прокляття сирітства не було в нашому суспільстві. А духовні причини може викоринити лише той, хто має для цього владу і авторитет від Бога – Церква.

Основними духовними причинами сирітства на сьогодні вважаємо:

Відсутність у людей віри в Бога і відповідальності перед Ним за власних дітей. «Та станеться, коли ти не будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати виконання всіх Його заповідей та постанов Його, що я сьогодні наказую тобі, то придуть на тебе всі оці прокляття, і досягнуть тебе: проклятий плід утроби твоєї та плід твоєї землі» (Повт. Закону 28:15,18) [11, с. 262-263].

Прокляття, яке прийшло на наш народ за злочини проти сімей та дітей християн і євреїв: «... бо хто торкається до вас, той торкається об зіницю ока Мого!» (Зах.2:12) [4, с.1337].

Руйнування цінностей інституту сім'ї. «І приверне він серце батьків до синів, і серце синівське до їхніх батьків, щоб Я не прийшов, і не вразив цей Край прокляттям!» (Мал. 4:6) [11, с. 1182].

Негативний вплив телебачення, інтернету та інших засобів масової інформації на формування світосприйняття дітей і моделі поведінки в суспільстві. Вбивство дітей в утробі матері. Байдужість суспільства по відношенню до долі підростаючого покоління дітей.

Це головні причини такого явища, як сирітство. Над їх усуненням потрібно працювати. Незалежно від конфесійної спрямованості церква сьогодні має запроваджувати такі заходи у цьому плані:

1. Прийняти до виконання проект «Одна Церква – одна дитина-сирота». Для цього навіть не обов'язково забрати дитину з закладу, в якому вона перебуває. А молячись про неї, спілкуючись там, де вона є, запросити в Церкву, стати їй друзями, можливо відшукати її батьків чи рідних, спробувати відновити стосунки, відбудувати руїни, бути миротворцями. Якщо батьків немає, допомогти знайти роботу, оплатити навчання, простягнути руку допомоги і підтримки. Ці діти – це не просто потенційні віруючі, а й ревні служителі. Кожна громада може допомогти одному... Не потрібно тисячам..., багатьом.... Одному! «І хто прийме таку дитину одну в Моє Ймення, той приймає Мене.» (Мт. 18:5) [11, с.1211]. *(Детальніше про цю програму можна дізнатись від координатора програми, зателефонувавши в офіс Альянсу "Україна без сиріт".)*

2. Науково доведено, що діти-сироти найчастіше беруться з кризових сімей, тобто сімей, в яких не все гаразд у стосунках, з роботою, фінансами, житлом. Така сім'я існує недовго. Вона не має духовної, моральної, матеріальної освіти для виховання дитини. Часто вважає її непосильною ношею для себе і з радістю готова віддати дитину на виховання іншим людям. Тому Церкві дуже важливо звернути особливу увагу на профілактику сирітства. Адже всім відомо, що краще не допустити хворобу, ніж її лікувати. Або ще один приклад: коли прорвалась труба і ллється вода, то не потрібно воду збирати, це нічого не дасть. Потрібно закрити отвір, з якого вона витікає, тобто припинити цей потік. Лише після цього можна вичерпувати воду. Церква може запропонувати кризовій сім'ї роботу, допомогу, пораду, підтримку в молитві. Запросити в церкву, оточити любов'ю і турботою. Набагато важливіше – зберегти сім'ю, щоб дітей не забрали. Місцеві соціальні служби раді будуть допомогти в пошуку таких сімей. При потребі, Альянс також може допомогти побудувати стосунки з нею.

3. Навколо нас є дуже багато сімей, які вже прийняли до себе дитину-сироту, усиновили чи взяли під опіку. Можливо це прийомні сім'ї чи дитячі будинки сімейного типу. Часто у них проблеми не через відсутність коштів. Їм дуже необхідна духовна допомога, молитва, порада, дружня підтримка, яку може надати церковна громада.

Працюючи з кризовою сім'єю чи дітьми-сиротами, вважаємо буде доцільним застосування соціально-групового підходу. Тобто, працювати з різними віковими групами окремо, а також з різними типами сімей практикувати форми роботи, які допоможуть усунути ті проблеми, що виникли. Для дорослих проводити спеціальні заняття щодо встановлення сімейного добробуту, для дітей – організувати недільні школи, літні табори. Проводити збори за інтересами, разом із зборами громади.

Вважаємо за доцільне застосування у роботі Церкви світських засобів. Задля того, щоб зацікавити людей, треба бути обізнаним в усіх сферах життя. При роботі із молоддю знання технічних засобів та володіння новою інформацією є особливо важливим. Разом з тим, застосування інформації світського характеру дозволить подолати черствість окремих осіб по відношенню до церковного вчення.

Важливим у такій роботі є не зациклюватися на проблемі конкретної громади чи церкви, але організувати масові заходи всеукраїнського масштабу, привертати до проблеми увагу громадськості, ЗМІ, представників інших конфесій. Це сприятиме обміну досвідом, дозволить втілити корисні ідеї у життя, створить сприятливі умови для подолання явища сирітства.

Досить часто люди, що готові віддати дитину у будинок-інтернат потребують не матеріальної допомоги, але звичайного спілкування та духовної підтримки. Тому вважаємо за корисне запровадження диференційованого підходу до подолання сирітства, застосування одноразової і постійної допомоги, соціального супроводу і патронажу кризових сімей.

Сприятиме покращенню роботи з дітьми сиротами чи потенційними сиротами співпраця з громадськими організаціями, органами влади – інколи у реалізації соціальних проектів протестантам просто необхідна підтримка влади. Адже задля втілення ідей в життя потрібно проходити багато державних інстанцій, оформляти необхідні документи тощо. А

співпраця з громадськими організаціями допомагає вирішити питання щодо людського ресурсу втілення соціального служіння, а також благодійні громадські організації можуть запропонувати ідеї заходів, які можна було б провести;

Підкреслимо, що соціальне служіння – це не поле для релігійних протистоянь, адже є єдина ідея – допомоги ближньому, і вона має виступати консолідуючим чинником у діяльності церков. Отже, сприятиме роботі з сиротами міжрелігійна і міжконфесійна співпраця у формі спільних конференцій щодо обговорення можливих спільних проєктів. У благодійних заходах, служіння в місцях позбавлення волі, сиротинцях та притулках для старих людей християнські конфесії мають діяти єдиним фронтом.

Перспективи дослідження: означена стаття лише окреслює можливі напрями соціальної роботи. Перспективами досліджень є наліз методів і форм роботи з подолання як біологічного, так і соціального сирітства. Адже недостатня увага до цієї проблеми породжує низку інших проблем – дитячу злочинність, насильство у сім'ї, наркоманію, хвороби та навіть торгівлю дітьми. Про все це можна писати нескінченно, ці теми не втратять важливості до того часу, доки ми будемо жити так, як вчора.

Література

1. Артюшкіна Л.М. Сирітство в Україні як соціально педагогічна проблема (соціально-правовий аспект) / Л.М. Артюшкіна, А. О. Полянничко. – Суми: Сум ДПУ, 2002. – 268 с.
2. Біблія з коментарями, виправлений та упорядкований переклад П.Куліша. – Київ. – 2006.
3. Капська А. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах / А.Капська, Л.Завадська, С.Грищенко. – К.: Слово, 2011. – 248 с.
4. Книга Книг, Новий Заповіт з додатком Псалмів і Притч. Луцьк РТ "МКФ "Християнське життя"", 2012
5. Кулеба М. В Україні близько 104 тис. дітей виховуються в закладах інституційного догляду [Електронний ресурс] / М. Кулеба. – Режим доступу: <http://www.ukrainabezsyrit.org/statti/v-ukraini-104-tys-ditey>
6. Новини УГКЦ [Електронний ресурс] / Режим доступу: news.ugcc.ua/
7. Социальная педагогика: курс лекций / под общ. ред. М.А. Галагузовой. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. – 416 с.
8. Соціальне сирітство в Україні: експертна оцінка та аналіз існуючої в Україні системи утримання та виховання дітей, позбавлених батьківського піклування / [Л.С. Волинець, Н.М. Комарова, О.Г. Антонова-Турченко та ін.]. – К.: ДЦСМ, 1998. – 120 с.
9. Соціальний захист у зарубіжних країнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pilga.in>.
10. Терновець О.М. Соціальне сирітство як предмет міждисциплінарного дослідження / О. М. Терновець // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 5 (240). – Ч. I. – С. 61. 14.
11. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту [Текст]: із мови давньоєврейської й грецької на українську дослівно наново перекладена / пер. І. Огієнко. – К.: Українське Біблійне Товариство, 2002. – 1159с.+ 4 с. карт.

Literatura

1. Artiushkina L.M. Syrytstvo v Ukraini yak sotsialno pedahohichna problema (sotsialno-pravovyi aspekt) / L.M. Artiushkina, A. O. Polianychko. – Sumy: Sum DPU, 2002. – 268 s.
2. Bibliia z komentariamy, vypravleni ta uporiadkovani pereklad P. Kulisha. – Kyiv. – 2006.
3. Kapska A. Tekhnologii sotsialnoi roboty v zarubizhnykh krainakh / A.Kapska, L.Zavadska, S.Hryshchenko. – K.: Slovo, 2011. – 248 s.
4. Knyha Knyh, Novyi Zapovit z dodatkom Psalmiv i Prytch. Lutsk RT "MKF "Khrystyianske zhyttia"", 2012
5. Kuleba M. V Ukraini blyzko 104 tys. ditei vykhovuiutsia v zakladakh intyutsiinoho dohliadu [Elektronnyi resurs] / M. Kuleba. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrainabezsyrit.org/statti/v-ukraini-104-tys-ditey>
6. Novyny UHKTs [Elektronnyi resurs] / Rezhym dostupu: news.ugcc.ua/
7. Sotsyalnaia pedahohyka: kurs lektsyi / pod obshch. red. M. A. Halahuzovoi. – M.: Humanyt. yzd. tsentr VLADOS, 2000. – 416 s.
8. Sotsialne syrytstvo v Ukraini: ekspertna otsinka ta analiz isnuiuchoi v Ukraini systemy utrymanna ta vykhovannia ditei, pozbavlenykh batkivskoho pikluvannia / [L.S. Volynets, N.M. Komarova, O.H. Antonova-Turchenko ta in.]. – K.: DTsSM, 1998. – 120 s.
9. Sotsialnyi zakhyst u zarubizhnykh krainakh [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.pilga.in>.
10. Ternovets O.M. Sotsialne syrytstvo yak predmet mizhdystyplinarnoho doslidzhennia / O. M. Ternovets // Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka. – 2012. – № 5 (240). – Ch. I. – S. 61. 14.
11. Bibliia abo Knyhy Sviatoho Pysma Staroho y Novoho Zapovitu [Tekst]: iz movy davnoievreiskoi y hretskoi na ukrainsku doslivno nanovo perekладena / per. I. Ohiienko. – K.: Ukrainske Bibliine Tovarystvo, 2002. – 1159s.+ 4 s. kart.

Roman Korniyko

Orphanhood confronts the modern church in Ukraine

The article analyzes various forms of orphanhood and highlights the role of the Church in eradicating this phenomenon in society. The causes of orphanhood as a product of a social crisis are determined.

The analysis of the sources that examined the problem of orphanhood in the historical context was carried out and the experience of social church education in orphan children was highlighted. Considered orphanhood as a phenomenon that has a biological and social nature, a description of various concepts that denote this phenomenon. Extended explanation of the phenomenon of social orphanhood is given and its various reasons are determined.

The basic principles of the UN Convention on the Rights of the Child are protected by the provision that modern social work carried out by Protestant communities should be aimed at leaving the child to be educated in the family.

Models of the system of alternative solutions concerning the upbringing of a child in a family in different countries are considered. The basic ways of care for orphan children are defined, the state system of burns is characterized and its comparison with other forms is characterized.

The church concept of orphans is offered, its main features are considered, the typology of orphans is conducted from the point of view of the Church, the role of the Church as a guardian of children in the conditions of a social crisis and lack of state funding is noted. There are recommendations that today the Church should institute, regardless of confessional affiliation, for work with crisis families or orphaned children, applying the principles of a socially group approach using social service as a consolidating factor in the activities of the Churches.

Keywords: Orphanage, church, family, state, marriage, religious traditions, education, society, orphans, social work, guardianship.

Надійшла до редакції 24.04.2017 р.

УДК 274/278-76

© Микола Синюк
(Луцьк)**БІБЛІЙНІ ЗАСАДИ МІСІОНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ЦЕРКОВ**

Стаття присвячена біблійному обґрунтуванню місіонерської діяльності як здійснення місійної справи; глибоко досліджуються старозавітні джерела місіонерства, текст Нового Заповіту щодо місійних настанов; розглядається феномен П'ятидесятниці як джерела і парадигми євангельського місіонерства. Зауважується, що у контексті зростання кількості нових протестантських церков на теренах України досить актуальним є дослідження біблійних засад їх місіонерської діяльності, зокрема дослідження та виявлення чинників, що впливають на процеси формування, народження та діяльності протестантських церков.

Ключові слова: Новий Заповіт, місіонерська діяльність, місійні настанови, П'ятидесятниця, парадигма, протестантські церкви, біблійні засади, старозавітні джерела.

Актуальність теми. Кінець ХХ та початок ХХІ століть в Україні ознаменовані багатьма суспільно – значущими подіями. Найголовніша з них у цей період – здобуття незалежності нашою країною у 1991 р. Падіння тоталітарного радянського режиму спричинило потужну хвилю розвою та трансформації релігійного середовища України. Утворення нових духовних центрів, бурхливий розвиток місіонерської діяльності, потужний сплеск соціальної